

VETOOMUS 2.2.2021

Me vetoomuksen allekirjoittajat olemme huolissamme koronarajoitusten vaikutuksista kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Monelle lapselle ja nuorelle oman harrastusryhmän toiminnot tutussa kaveriporukassa säännöllisesti ovat viikon kohokohta ja merkittävä kokonaisvaltaista hyvinvointia lisäävä ja ylläpitävä tekijä. Harrastukset tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia, kehitystä, oppimista ja osallisuutta, sekä ehkäisee syrjäytymistä. Rajoitusten kielteiset vaikutukset kohdistuvat monilta osin erityisesti niihin lapsiin, nuoriin ja perheisiin, jotka ovat jo ennestään olleet heikommassa asemassa.

Lapsen edun ensisijaisuus on määritelty YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa, joka on lapsen oikeuden keskeisin lähtökohta. Lapsen oikeuksien sopimus on Suomessa lakina voimassa ja yhtä velvoittava kuin muutkin lait. Sopimuksen 3 artiklan 1 kohta edellyttää, että kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Nyt me allekirjoittajat järjestöt koemme, ettei lasten etu toteudu nykyisillä rajoitteilla.

Jatkuvien rajoitusten ja harrastusten keskeytymisen seurauksena lisääntyvällä yleisellä passiivisuudella, liikkumattomuudella ja psyykkisellä pahoinvoinnilla on laajoja ja kauaskantoisia negatiivisia vaikutuksia yhteiskuntaamme. Lajiliittojen, kulttuurin keskusjärjestöjen ja MLL:n keskuudessa tehtyjen selvitysten perusteella jo nyt on nähtävissä selkeä harrastajamäärien väheneminen koronan seurauksena 10-30%. Useimmat toiminnan pudokkaat ovat niitä vähemmän liikkuvia ja harrastuksellisesti passiivisia lapsia, joiden terveydelle, hyvinvoinnille ja liikkumisen motivaatiolle harrastuksen tarjoama tuki olisi ensisijaisen tärkeää. On myös moneen kertaan osoitettu, että mitä pidempi tauko harrastukseen tulee, niin sen suurempi on kynnys palata takaisin. Toimintoja on yritetty mahdollisimman pitkälle toteuttaa etänä. Tästä huolimatta harrastuksista putoaa koko ajan osallistujia pois.

Lasten ja nuorten liikuntaharrastusten rajoittamisen haitat eivät rajaudu vain fyysisiin vaikutuksiin. Harrastukset tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia, kehitystä, oppimista ja osallisuutta. Rajoitusten seurauksena lapset ja nuoret menettävät myös liikkumisen ja harrastamisen myönteiset henkiset ja sosiaaliset hyödyt. Harrastuksen peruuntuminen tuo mukanaan yksinäisyyttä, pettymystä, pelkoa ja stressiä taitojen rapautumisesta. Joillekin lapsille harrastus on fyysinen ja psykologinen turvapaikka. Harrastus olisi myös 15 – 20 -vuotiaille etäkoulua käyville sosiaalisten valvottujen kontaktien turvasatama. Nyt tämä ikäluokka kokonaan eristetty ohjatuista aikuisten valvomista sosiaalisista tapaamisista (koulut & harrastukset).

Harrastuksissa noudatetaan sääntöjä, joita aikuiset valvovat. Muulla vapaa-ajalla vastuu jokaisella on itsellään. Tätä ilmiötä torjumaan on myös hallitusohjelmassa ”harrastetakuu”, joka turvaa jokaiselle lapselle sosioekonomisesta asemasta riippumatta ainakin yhden vapaa-ajan harrastuksen viikossa. Monia ns. sisälajien harjoitteita voi tehdä yksin, mutta harvoin kuitenkaan kotona tai ulkona. Lapsille ja nuorille salissa yhdessä oleminen, vaikkakin yksin turvaväleillä tekeminen, on äärimmäisen tärkeää yhdessäoloa. Monia lajeja myös harrastetaan pelkästään luonnossa ja on kohtuutonta, että niissä on yhtä tiukat rajoitukset kuin sisätiloissa.

Jatkuvat rajoitukset vaikeuttavat myös seurojen ja yhdistysten toimintaa ja vaarana on yhdistystoiminnan laajamittainen alasajo ja toiminnan lamaantuminen. Monen yhdistyksen talous on jo tällä hetkellä hyvin tiukoilla ja seuratyöntekijöiden ja vapaaehtoistoimijoiden jaksaminen ääri rajoilla. Järjestöissä hämmennystä on myös aiheuttanut suosittelun moniselitteisyys ja tällä hetkellä eri seurat sekä yksityisen sektorin toimijat tulkitsevatkin suosituksia hyvin eri tavoin.

Me allekirjoittaneet urheiluseurat ja muut järjestöt haluamme toimia vastuullisesti ja olla osa koronapandemian vastaista rintamaa. Järjestöillä on hyvät valmiudet ja tahtotila minimoida tartuntariskit ohjatussa ryhmätoiminnassa mm. rajoittamalla ryhmäkokoja ja pukuhuoneoleskelua, ottamalla mahdollisuuksien mukaan kasvomaskit ja turvavälit käyttöön, huolehtimalla käsihygieniasta jne.

Seuroilla / yhdistyksillä on myös omavalvonta- ja seurantajärjestelmiä rajoitteiden ja toimintamallien toteutumisen valvonnassa, kuten muissakin toiminnoissamme normaalisti.

Järjestöt ovat myös vahvoja lasten ja nuorten mielipiteiden vaikuttajia ja kannustajia. Ne voivat toimia hyvin esim. kannustamaan nuoria kasvomaskien käyttöön myös harrastustoiminnan ulkopuolella. Esimerkin voima on valtava.

Toivomme päätöksille ennen kaikkea oikeamittaisuutta huomioiden mm. luonnossa tapahtuvan liikunnan ja isompien liikuntatilojen mahdollisuudet sekä 15-20 -vuotiaat. He ovat päivän etäkoulussa tietokoneilla ja eristyksissä muista nuorista. Tässä ikäluokassa harrastustoiminnan myös keskeyttäminen tulee kovin helposti kyseeseen. Pääkaupunkiseudulla harrastustoiminta on avattu nyt alle 20-vuotiaille Luonnollisesti tilanteen niin vaatiessa myös harrastustoiminta tulee voida sulkea määräajaksi. Olemme mielellämme valmiita keskustelemaan yhteistyön kehittämiseksi.

Rakentavasti ja yhteistyössä maakunnan lasten hyvinvoinnin puolesta 2.2.2021.

Kymenlaakson Liikunta ry (146 jäsenjärjestönsä puolesta)

TUL Kymenlaakson Piiri ry (38 jäsenjärjestönsä puolesta)

MLL Kaakkois-Suomen piiri ry

Elo ja iloa Kaakkois-Suomeen kulttuurihanke

Nuorisokeskus Anjala

AAKOO juniorit ry

Black Diamond Cheerleaders ry

FC Peltirumpu ry

Jäntevä ry

Korian Ponsi ry

Kouvolan Jalkapallo ry (KJP)

Kouvolan liikunta- ja voimisteluseura Tempo ry

Kouvolan Lentopalloilijat -57 ry

Kouvolan Painijat ry

Kouvolan Pallonlyöjät (KPL) ry

Kouvolan Pyöräilijät ry

Kouvolan Taitoluistelu ry

Kouvolan Urheiluakatemia

Kouvot ry

Kuusankosken Puhti ry

Kymin Koskenpojat ry

Kymin Suunnistajat ry

Pohjois-Kymen Liikuntayhdistys ry (PoKLi)

Sudet Salibandy ry

Valkealan Kajo ry

Lisätietoja:

STM:n tammikuussa 2021 julkaisemassa toimintasuunnitelmassa covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen tammi–toukokuussa 2021 suositellaan, että leviämisvaiheessa ryhmäharrastustoiminta ja siihen osallistuminen keskeytetään tilapäisesti kokonaan ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan vain etämuotoisena. MUTTA Lasten ja nuorten harrastusten kohdalla on kuitenkin syytä käyttää **erityistä harkintaa**.

Eri alueilla tehdyissä selvityksissä on osoitettu, että koronavirus leviää hyvin huonosti lasten keskuudessa ja että lasten ja nuorten urheiluseura- ja muissa harrastustoiminnassa koronan leviäminen on hyvin pientä ja marginaalista. Tämä näkyy mm. Pirkanmaan alueella tehdyssä selvityksessä sekä Espoon kaupungin seuroilleen toteuttamassa laajassa kyselyssä:

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU:n julkaisusarjassa nro 78 todetaan: Koronavirustartunnat urheiluseuroissa

- Altistumistilanteet ja karanteenitoimenpiteet ovat olleet harvinaisia urheilun kokonaisuuteen nähden. Lasten- ja nuorten urheilussa todettiin aikuisia vähemmän karanteeniin johtaneita altistumisia tai tartuntoja.
- Viranomaiset arviot harrastustoiminnan keskeyttämisen hyödyistä tukeutuivat aikuisten harrastustoimintaan.
- https://kihuenergia.kihu.fi/tuotostiedostot/julkinen/2020_val_koronaviru_koronaviru_76404.pdf

Espoo selvitti urheiluvien lasten ja nuorten koronavirustartuntojen määrän seurakyselyllä

- 22 000 jäsentä, 38 tartuntaa alle 15-vuotiailla
- <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000007641705.html>

Myös tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko, Olympiakomitean puheenjohtaja ja Helsingin kaupungin pormestari Jan Vapaavuori sekä HUS:n ylilääkäri Asko Järvinen totesivat aihetta käsittelevässä A-Studioon keskustelupaneelissa 19.1.2021, että viruksen torjunnassa lasten ja nuorten liikuntaryhmien keskeyttäminen ei ole tehokas keino. Pääkaupunkiseudun kunnat tekivät viime viikolla lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin vedoten päätöksen vapauttaa lasten ja nuorten harrastustoimintaa aina 20 -ikävuoteen saakka.

Taiteen perusopetusliitto TPO ry ottaa lasten ja nuorten taide- ja kulttuuriharrastusten puolesta kantaa: Syksyllä oppilaaksi ilmoittautuneita oli 10-20 % aiempaa vähemmän, ja vuoden vaihduttua jälleen 10-30 % vähemmän. Erityisesti pienimpien lasten osallistuminen etäopetukseen on osoittautunut haastavaksi, mutta harrastuksensa keskeyttäneiden joukossa on myös opinnoissaan jo pitkälle edenneitä. Etäopetus ei fyysisesti, sosiaalisesti ja henkisesti tarjoa kaikkia samoja taideopetuksen mahdollisuuksia kuin lähiopetus. Harrastuksestaan luopuvat herkimmin oppilaat, joille etäopetus on haasteellista sekä ne, joiden perheet eivät taloudellisesti uskalla sitoutua harrastukseen, joka toteutetaan vaihtoehtoisin tavoin mahdollisesti useidenkin viikkojen ajan.

Liitteenä olevassa aineistossa on luetteloitu, miten nykyisin harrastustoiminnassa tehdään turvallisesti ja vastuullisesti toimintaa. Olemme myös kirjanneet konkreettisia ehdotuksia, miten olemme valmiit yhä tiivistämään ja parantamaan yhteistyössä toimintaamme, jottei kokonaisvaltaista harrastamisen kieltoa tarvitsisi antaa tilanteen hieman kiristyessäkin.